

Predace hnízda straky obecné (*Pica pica*) luňákem červeným (*Milvus milvus*) na Ústeckoorlicku

Magpie's (Pica pica) nest predated by the Red Kite (Milvus milvus) at Damník, district of Ústí nad Orlicí

Miloš PEITNER

Baarova 1380, 500 02 Hradec Králové; e-mail: peitner@seznam.cz

Luňák červený (*Milvus milvus*) je druh dravce s evropským typem rozšíření. Těžiště jeho výskytu se nachází v Německu, Španělsku a Francii (BIRDLIFE 2020). Podle téhož zdroje byla v Evropě v roce 2015 velikost populace odhadnuta na 25 200–33 400 jedinců. Na našem území luňák červený hnízdí pravidelně až od 70. let 20. století a jeho početnost se stále zvyšuje. V letech 2014–2017 hnízdilo v České republice odhadem 220–300 párů (ŠŤASTNÝ *et al.* 2021). Životním prostředím luňáka červeného je mozaika menších lesíků a otevřených krajiny, často v okolí vodních ploch (HUDEC & ŠŤASTNÝ 2005).

Převážnou část potravy luňáka červeného tvoří obratlovci – ptáci i savci jsou zastoupeni v potravě přibližně stejně početně, luňák červený běžně konzumuje zdechliny včetně ryb a odpady živočišného původu (HUDEC & ŠŤASTNÝ 2005). Během zimování luňáka červeného v jihozápadní Evropě je pravidelně zaznamenávána masivní konzumace odpadků na skládkách (SERRANO 1999). Kořist luňák vyhledává za vytrvalého kroužení a při lovu se vzdaluje až 10 km od hnízda. Často odebírá úlovek jiným dravcům. Živou kořist loví za nízkého letu, popřípadě i v chůzi po zemi (HUDEC & ŠŤASTNÝ 2005).

Dne 27. 5. 2021 v době 11.10–11.30 hod (středoevropský letní čas) jsem pozoroval úspěšný útok luňáka červeného na obsazené hnízdo straky obecné (*Pica pica*) jižně od obce Damník (okres Ústí nad Orlicí, kvadrát 6165, koordináty 49°52'8" N, 16°33'55" E, nadmořská výška 362 m). Stračí hnízdo bylo postavené ve výšce 10 m na olši lepkavé (*Alnus glutinosa*) v břehovém porostu bezejmenného přítoku Lukovského potoka, v polích přibližně 100 m jižně od obytné zástavby.

Na přítomnost luňáka mě upozornilo vzrušené chování stračího páru. Po přiletu luňáka k hnízdnímu stromu obě straky na dravce začaly nalétat a snažily se ho za hlasitého křiku odlákat od hnízda (obr. 1). Luňák na nálety nijak nereagoval a usadil se na větev asi 1 m od hnízda a následně přelétl přímo na hnízdo. V těchto okamžicích došlo k nekontaktnímu útoku strak na dravce – straky do těsné blízkosti dravce nalétly přibližně dvacetkrát. Ten po cca deseti vteřinách odlétl do větší vzdálenosti z mého dohledu. Po několika minutách se vrátil a celá situace se opakovala ještě dvakrát. Poté odlétl východním směrem. Pravděpodobně došlo k postupné predaci celé snůšky či malých mláďat. Straky se po posledním náletu luňáka rezignovaně usadily na vedlejší stromy. K hnízdu se za mé přítomnosti, která trvala 10 minut, již nevrátily a nebyly pozorovány v blízkosti hnízda ani při kontrolách v následujících dvou dnech.

U luňáků červených hnízdících na našem území predace hnízda straky obecné nebyla dosud publikována a nebyly nalezeny ani zbytky stračích mláďat na luňácích hnízdech

Obr. 1: Predace hnízda straky obecné (*Pica pica*) luňákem červeným (*Milvus milvus*), Damníkovo, 27. 5. 2021. Foto: M. Peitner.

Fig. 1: Magpie's (*Pica pica*) nest predated by the Red Kite (*Milvus milvus*), Damníkovo, 27th May 2021. Photo by M. Peitner.

(H. Matušík *in litt.*). Nicméně v rozbořech zbytků potravy u 163 hnízd luňáků červených v Německu (UTTENDÖRFER 1952, WUTTKY 1963–1964) byly zbytky strak obecných zjištěny ve 36 případech a jednalo se tak o čtvrtý nejzastoupenější ptačí druh v analyzovaných zbytcích kořisti. Je pravděpodobné, že s narůstající početností luňáka červeného na našem území bude případů predací straky obecné luňákem červeným přibývat.

SOUHRN

Dne 27. 5. 2021 jsem v katastru obce Damníkovo pozoroval predaci hnízda straky obecné (*Pica pica*) luňákem červeným (*Milvus milvus*). Během predace došlo k přímému ataku obou strak na dravce. S největší pravděpodobností došlo ke zničení celé snůšky, případně malých mláďat. Tento způsob získání potravy je pro luňáka červeného na našem území atypický.

SUMMARY

*This paper describes probable successful attack of the Red Kite (*Milvus milvus*) to active nest of Eurasian Magpie (*Pica pica*) situated on alder at a height of 10 m above ground level near Damníkovo village, district of Ústí nad Orlicí (Grid No. 6165, coordinates 49°52'8"N, 16°33'55"E, altitude 362 m a. s. l.) on 27th May 2021. Magpie's parents repeatedly fought by contact with Red Kite, but failed to defend their nest. Eggs or young chicks were likely predated. It is probably first described predation event on Magpie's nest by Red Kite in the Czech Republic.*

PODĚKOVÁNÍ

Za rady a připomínky děkuji Tomáši Grimovi a Hynkovi Matušíkovi. Za redakční úpravy děkuji Liboru Prausovi.

LITERATURA

- BIRDLIFE 2020: *Red Kite* (*Milvus milvus*). Dostupné na <http://datazone.birdlife.org/species/factsheet/red-kite-milvus-milvus>. Naposledy navštíveno 15. 8. 2022.
- HUDEC K. & ŠŤASTNÝ K. (eds) 2005: *Fauna ČR: Ptáci 2/I*. Academia, Praha.
- SERRANO L. D. 1999: Dumps for dead livestock and the conservation of wintering Red Kites (*Milvus milvus*). *Journal of Raptor Research* 33: 338–340.
- ŠŤASTNÝ K., BEJČEK V., MIKULÁŠ I. & TELENSKÝ T. 2021: *Atlas hnízdního rozšíření ptáků v České republice 2014–2017*. Aventinum, Praha.
- UTTENDÖRFER O. 1952: *Neue ergebnisse über die Ernährung der Greifvögel und Eulen*. Stuttgart–Ludwigsburg.
- WUTTKY K. 1963–1964: Beutetier-Funde in Greifvogelhorsten des Hakel. *Beitr. Vogelk.* 9: 145–171.